

Õiglane üleminek kui ühiskondlik muutus

Mida tähendab see inimestele ja kuidas
(sotsiaal)teadlased saavad panustada?

Margit Keller, *PhD*

Sotsiaalse kommunikatsiooni vanemteadur
TÜ ühiskonnateaduste instituudi juhataja

Ida-Viru teadusnõukogu liige

8.09.2020

Millest juttu?

Tegutsejad, osalised muutuse protsessis

Mida ühiskondlik, süsteemne muutus inimesele tähendab?

Kuidas sekkumist ja muutust süsteemselt vaadata?

Kas õiglane üleminek on vaid Ida-Viru teema?

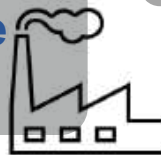
Valitsus,
ministeeriumid

Euroopa
Komisjon

PK tööstuse
ettevõtted

Töötajad

Pereliikmed

KOVID

MTÜd ja muud
kogukonna-
ühendused

Õiglase
ülemineku
osalised

Muud ettevõtted

“Tavalised”
inimesed

Keskkonna-
organisatsioonid

Väikesed
alustavad tegijad

Ametiühingud

Koolid,
kutsekoolid

Kõrgkoolid ja
teadusüksused

Kultuuri- ja
loomemajanduse
organisatsioonid

Kogu Eesti: nii ükskõiksed ja
võõrandunud kui ka potentsiaalsed
elanikud, investorid, õppurid +
endised idavirumaalased...

Emakõrgkoolid
Tallinnas ja
Tartus

Omavahel põrkuvad ja põimuvad

Keeled

Kultuurid

Suurtööstused ja *start-up*'id

Tallinn, Tartu ja Narva

Kliimamuutuse, keskkonnakao ja töökaotuse hirmud

Identiteedid

Poliitilised huvid

Uuenduste kiirus ja inimeste valmisolek kaasa minna

Ülikoolide peamajad ja kolledžid

Keemiatööstus ja kontserdimaja

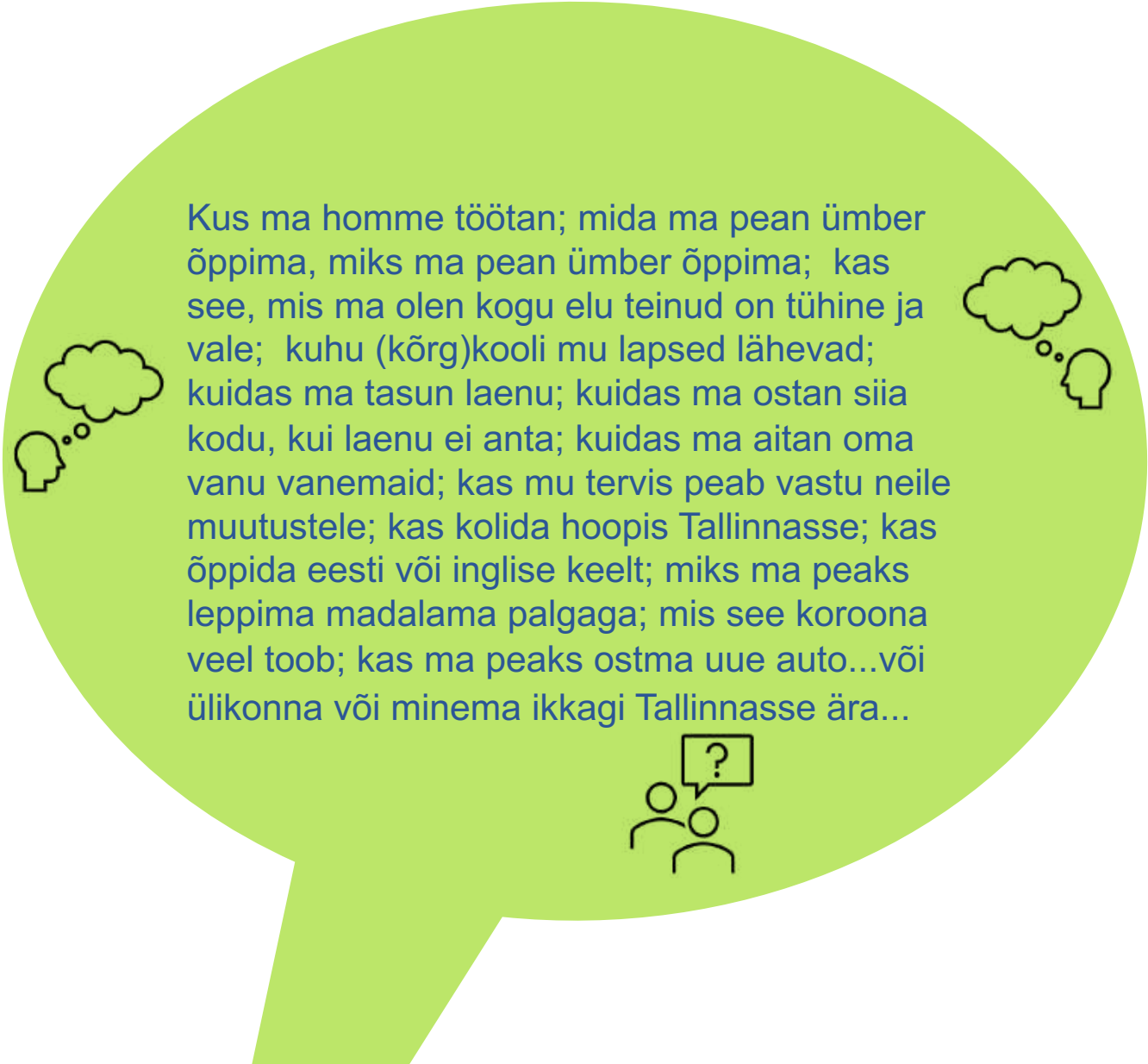
Eri osapooltel on erinev võim ja võimekus protsessis osaleda

Inimene ja süsteem
sõltuvad teineteisest

**Teadlikkuse
tõstmisest ja hoiakute
kujundamisest on
vähe**

**Uutest tehastest on
ka vähe**

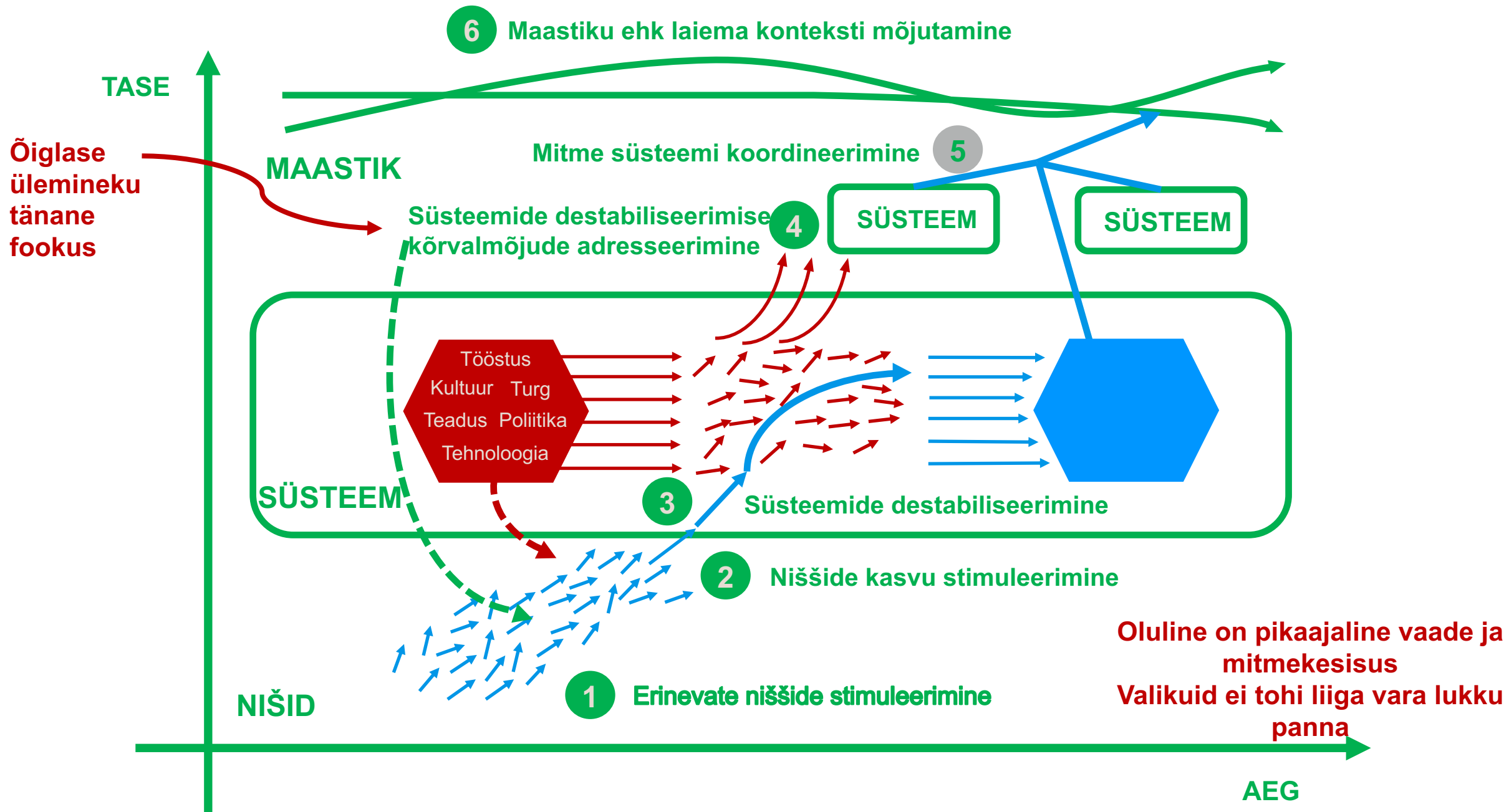
Ühiskondlik muutus
on keerukas sotsio-
tehniline protsess

Kus ma homme töotan; mida ma pean ümber õppima, miks ma pean ümber õppima; kas see, mis ma olen kogu elu teinud on tühine ja vale; kuhu (kõrg)kooli mu lapsed lähevad; kuidas ma tasun laenu; kuidas ma ostan siia kodu, kui laenu ei anta; kuidas ma aitan oma vanu vanemaid; kas mu tervis peab vastu neile muutustele; kas kolida hoopis Tallinnasse; kas õppida eesti või inglise keelt; miks ma peaks leppima madalama palgaga; mis see koroonatoomia veel toob; kas ma peaks ostma uue auto...või ülikonna või minema ikkagi Tallinnasse ära...

Mida teha, kui nii keeruline on?

**Muutus kui süsteemne
sekkumiste ja poliitikainstrumentide kogum**

Kas õiglane üleminek on Eestis vaid Ida-Viru teema?

EI

- Energeetika
- Uus ettevõtlus ja tehnoloogia arendus
- Loomemajandus ja kultuur
- Turism
- Teadus- ja arendustegevus
- Haridus
- **Noored**

Ida-Virumaa lugu?

- Positioneering:
 - uute tehnoloogiate ja lahenduse katselava – panus nii Eesti kui maailma majandusse ja teadus-arendustegevusse – **maailmamuutja**
 - elukeskkond, eneseteostuse võimalus Eesti inimesele – **kaasaegne töö ja kodu**
 - mitmekesine ja mitmekultuuriline piirkond, kus **eriilmelised paigad** teevad omavahel **koostööd**
 - Ida-Virumaa kui **oma** (mitte Eesti-sisene “teine”, võõras), sest ta on uuenduslik, hea kiiksuga, teistmoodi

Teadlaste panus

- Ida-Viru koolide ja kutsekoolide arendamine
- Ida-Viru kõrgkoolide kvaliteedi ja kvantiteedihüpe: paindlikud õppekavad
- Osalus sotsiaalse innovatsiooni initsiatiivides
- Koosloome protsessid kohalike huvipooltega

- Mitte ainult rakendusteadus, vaid ka alusteadus: uued interdistsiplinaarsed TA projektid Ida-Virumaale – sotsiaalse muutuse motivaatorid, mõjurid, monitooring, mõjude hindamine

- Mitte ainult Ida-Virumaa kaugelt vaatamine, vaid reaalne kohalolek ja osalus: nn tööstusdoktorantuurid; teadmussiirdepõige ehk teadlane organisatsiooni/ettevõttesse tööle

Võimalikud uurimisküsimused

Kuidas Ida-Virumaad tajutakse mujal Eestis?
Mentaalsed ja materiaalsed tõmbajad ja tõukajad?

Missugused on kohale jäämise ja ära mineku tegurid?

Põlvkondlikud erinevused – kuidas on muutunud väärtused ja identiteetid?

Millised on erinevate sotsiaalsete rühmade omavahelised suhted?

Kuidas toimub majanduslike ja poliitiliste ressursside põimumine?

Millised tegurid mõjutavad töötajate ümberõpet?

Uurimisküsimused 2

Missugune on Ida-Virumaa eri piirkondade võimekus/valmidus siirdega toime tulla?

Missugune on värskelt Ida-Virumaale kolinute kogemus? Kogukonna võimekus vastu võtta uusi inimesi?

Millised on juba toimunud muutuse algatuste (nt Kohtla-Järve Gümnaasium, “Narva kultuuripealinnaks”) õppetunnid?

Millised on kogukondlike algatuste ressursid ja võimekus?

Aitäh!

Ida-Viru teadusnõukogu on loodud ja tegutseb

Vt ka suursiire.ut.ee

Eesti Teadusagentuuri rahastatud projekt (PRG346)
“Eesti energeetika-, transpordi ja
telekommunikatsioonisüsteemide ümberkujundamine
Teise Suure Siirde lävel”

